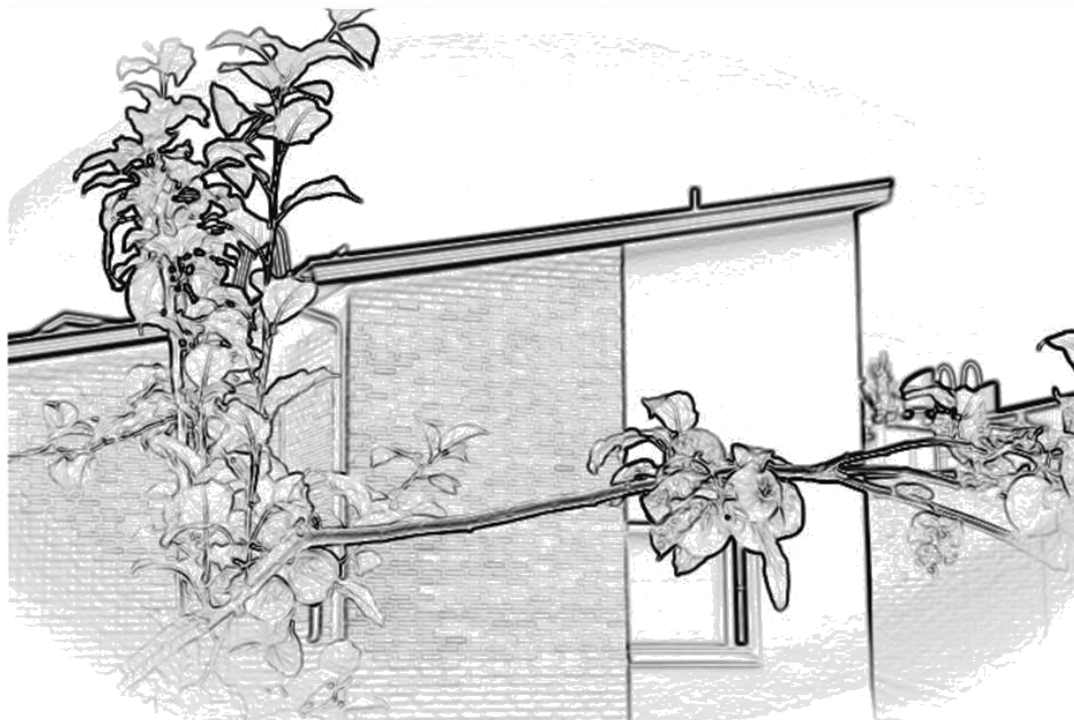

KANGASNIEMEN KUNTA
PERUSTURVAPALVELUT

Kotihoito

**Kotona selviytymistä tukevat
kotihoidon palvelun kriteerit ja
sisältö**

Perusturvalautakunta 24.8.2010

SISÄLLYSLUETTELO

<u>1 KOTIHOIDON KRITEERIT.....</u>	<u>3</u>
<u>1.1 Kotihoidon prosessi.....</u>	<u>3</u>
<u>1.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma – lakitaustaa.....</u>	<u>5</u>
<u>2 KOTIHOITO.....</u>	<u>5</u>
<u>2.1 Kotihoidon lähtökohta ja tavoitteet</u>	<u>5</u>
<u>2.2 Palvelun piiriin ottamisen kriteerit.....</u>	<u>6</u>
<u>3 KOTIHOIDON PALVELUT.....</u>	<u>7</u>
<u>3.1 Ennaltaehkäisevät käynnit.....</u>	<u>8</u>
<u>3.2 Tilapäiskäynnit.....</u>	<u>8</u>
<u>3.3 Ilta- ja viikonlopputyö sekä yöhoito.....</u>	<u>8</u>
<u>3.4 Hoidolliset tehtävät.....</u>	<u>9</u>
<u>3.4.1 Kotisairaaloiminta.....</u>	<u>10</u>
<u>3.5 Välittömät hoivaan liittyvät tehtävät.....</u>	<u>11</u>
<u>3.6 Välilliset hoivaan liittyvät tehtävät.....</u>	<u>12</u>
<u>3.7 Palvelusetelipalvelu.....</u>	<u>13</u>
<u>3.8 Sas- työryhmän rooli ja periaatteet.....</u>	<u>14</u>
<u>3.9 Kotihoidon laadun arvioinnin kriteerit.....</u>	<u>14</u>
<u>4 SAATTEEKSI.....</u>	<u>15</u>

1 KOTIHOIDON KRITEERIT

Kotihoidon toiminta perustuu Kansanterveyslakiin 14 § 1 momentti 2 kohta ja sosiaalihoitolakiin 17 § 1 momentti 3 kohta. Vammaispalvelulain mukaista hoitoa annetaan kotihoidosta vain sairaanhoitajan palvelut, muu kotipalvelu annetaan erillisesti järjestetystä vammaispalvelun kotipalvelusta aikuisten palvelujen puolelta. Kangasniemen kunnanvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarvion ja tuloskorttiin asetetut kotihoidon tavoitteet.

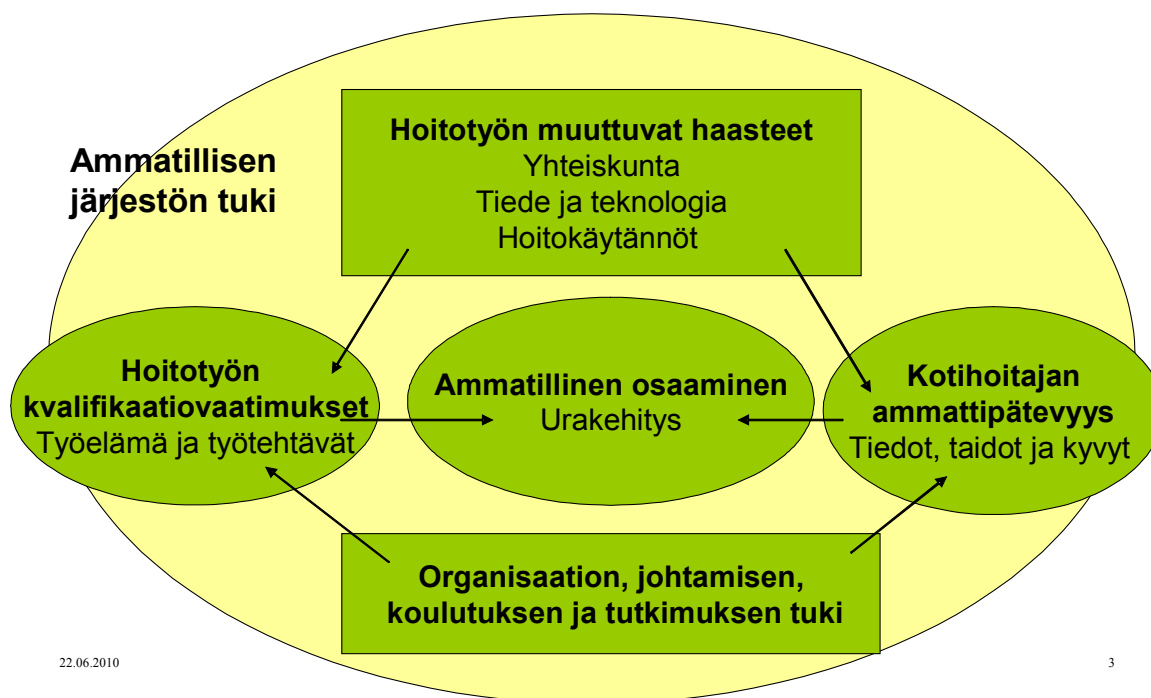
Lähtökohtana palvelujen järjestämiselle on asiakkaiden tasavertainen ja oikeudenmukainen kohtelu. Kriteerien avulla kohdennetaan kotihoidon palveluja henkilöille, jotka alentuneen toimintakyvyn vuoksi tarvitsevat eniten tukea kotona selviytymisessä.

Kotihoidon kriteerien tarkoitus on selkiyttää palvelujen kohdentamista kotihoitoa tarvitseville kuntalaisille. Palvelujen lähtökohtana on asiakkaiden tasavertainen ja oikeudenmukainen kohtelu. Kriteerien avulla kohdennetaan kotihoidon palveluja henkilöille, jotka alentuneen toimintakykynsä vuoksi tarvitsevat eniten tukea kotona selviytymisessä.

1.1 Kotihoidon prosessi

Kangasniemen painopistealueena on kotona asumisen tukeminen. Ohessa on kuvattu kotihoidon tiimikehityksen lähtökohdat:

Kotihoidon tiimikehityksen lähtökohdat

Kotihoidon prosessikuvaus

1. Yhteydenotto/palvelupyynnö

- asiakas, omaiset, terveyskeskus, naapurit, viranomaiset, yhteistyökumppanit

2. Ensikäynti

- hoito- ja palvelutarpeen arviointi asiakkaan kotona tai hoitoneuvottelu terveyskeskuksessa/kotihoitotoimistolla/vastuuhenkilö kotiutushoitaja ja kotihoidon ohjaaja tai kotihoidon ohjaaja ja tiimin sairaanhoitaja

3. Hoito- ja palvelusuunnitelman laatiminen

- ei tehdä satunnaista sairaanhoidollista apua tarvitsevista asiakkaista esim. ompeleiden poisto, lyhyt haavahoito
- hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan aina yhteistyössä asiakkaan ja omaisten kanssa, mikäli se on mahdollista
- maksupäätöksen mukana asiakas saa aina kopion hoito- ja palvelusuunnitelmasta
- omahoitaja päivittää hoito- ja palvelusuunnitelman tietoja ja tekee säännöllistä arviointia
- vastuuhenkilönä kotihoidonohjaaja ja omahoitaja

4. Hoito- ja palvelusitoumuksen laatiminen

- asiakkaan informointi asiakasrekisterin käytöstä ja asiakkaan suostumus (tai kieltö) tietojen luovuttamiseen mahdollista jatkohoitoa varten edelleen toiseen toimintayksikköön tai organisaatioon
- sitoumuksessa ilmoitetaan, kenelle, mitä ja missä tilanteessa tietoja saa luovuttaa
- vastuuhenkilönä kotihoidon ohjaaja ja omahoitaja

5. Päätös/päätökset

- annettavista palveluista ja perittävästä asiakasmaksuista
- vastuuhenkilönä kotihoidon ohjaaja

6. Sovittujen palvelujen alkaminen

- palvelut voivat alkaa välittömästi palvelutarpeen arvioinnin jälkeen
- vastuuhenkilönä kotihoidon ohjaaja ja tiimivastaava

7. Arviointi ja seuranta

- arvioidaan säännöllisesti asiakkaan palveluiden tarvetta
- vastuuhenkilönä kotihoidon ohjaaja ja tiimin sairaanhoitaja

Liite 1. Prosessikuvaus.

1.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma – lakitaustaa

Palvelu- ja maksupäätös perustuu aina hoito- ja palvelusuunnitelmaan, joka laaditaan asiakkaalle heti palvelusuhteen alussa.

Hoito- ja palvelusuunnitelma on asiakirja tai asiakirjakokonaisuus, johon kirjataan yhteistyössä asiakkaan kanssa hänen tarvitsemansa palvelut ja hoito sekä niiden muoto ja arvioitu kesto. Samalla sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelman tarkistamisen ja arvioinnin ajankohdat.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemaa ja oikeuksia määrittävän lain, (812/2000) 7 §:n, mukaan toistuvia tai säännöllisiä palveluja tarvitsevalle asiakkaalle on laadittava palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa.

Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) on säädetty terveydenhuollon asiakkaan asemasta.

Kotona annettavasta palvelusta laaditaan yhdessä palvelun käyttäjän kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, johon tulee sisällyttää sekä kotipalvelu että kotisairaanhoido. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa (asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 §). Kotona annettavista säännöllisistä palveluista perittävä kuukausimaksu määräytyy suunnitelmaan kirjatun palvelumäärän perusteella.

Tästä syystä palvelu- ja hoitosuunnitelmasta on kirjattu säännös asiakasmaksuja koskevaan asetukseen.

2 KOTIHOITO

2.1 Kotihoidon lähtökohta ja tavoitteet

Hoidon lähtökohtana on asiakkaan omien voimavarojen vahvistaminen, tukeminen ja ohjaaminen, että hän selviytyy mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä.

Kotihoidon palveluissa noudatetaan tasa-arvoisuuden periaatetta suhteessa kunnan mahdollistamiin resursseihin. Julkisen kotihoidon rinnalla toimii yksityisiä palveluntuottajia.

Jokaisen asiakkaan kohdalla kartoitetaan ja arvioidaan, mikä on tarkoituksenmukaisin järjestely hoidon ja hoivan toteutuksessa. Kotihoidon tiimit päättävät, kuka hoidon toteuttaa. Tiimivastaava koordinoi työt henkilöstön kanssa ja toimii yhdyshenkilönä omaisten, työntekijöiden ja esimiesten kanssa. Henkilöstö kirjaa ajantasaiset tiedot asiakaskäynneistä Effica-asiakastietojärjestelmään.

Kotihoidon tavoitteena on tuottaa tiimeittäin toimintakykyä ylläpitävää, laadukasta ja turvallista sairaanhoitoa ja huolenpitoa asiakkaan omassa kodissa niille asiakkaille, joiden toimintakyky ja itsestään huolehtiminen on alentunut sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi. Kotihoito auttaa ja tukee asiakasta tehtävissä, joista hän ei itse suoriudu. Tavoitteena on taata asiakkaalle mahdollisimman hyvä arki omassa kodissaan mahdollisimman pitkään kuntouttavan työotteen avulla kuntaresurssit huomioiden.

2.2 Palvelun piiriin ottamisen kriteerit

1. **Palvelun tarpeen arvioinnissa** käytetään RaVa -toimintakykymittaria ja tarvittaessa MMSE -muistitestiä. Tämän lisäksi kartoitetaan kotona selviytymistä heikentävät sairaudet, asunto-olosuhteet ja sosiaalinen verkosto. (Asiakkaiden RaVa pääsääntöisesti 1.5 tai yli.)
2. **Säännöllisen kotihoidon piiriin** otetaan henkilö, joka ei selviydy arkielämän toiminnoista itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujärjestelmien ja palveluntuottajien avulla. Lähtökohtana on, että asiakkaan hoito ja huolenpito vaatii sosiaali- tai terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista.
3. Kotihoidon palvelu käynnistyy **kotihoidon ohjaajan ja tiimin sairaanhoitajan kartoituskäynnillä asiakkaan kotona**. He arvioivat palveluntarpeen lähtökohtana asiakkaan omat voimavarat. Palvelun suunnittelussa mukaan otetaan asiakkaan lisäksi hänen omaisensa tai lähipiiri. Arvioinnissa otetaan huomioon myös yksityiset palvelut, vapaaehtoistyö ja lähipiirin osallistumismahdollisuudet. Yhdessä suunnitellaan tarkoituksenmukaisin järjestely hoidon ja hoivan toteutuksessa.
4. Hoivan, huolenpidon ja/tai sairaanhoidon tarpeen tulee olla **pääasiassa päivittäistä tai useita kertoja viikossa toistuvaa**. Kun palvelun tarve on tilapäistä tai käyntitarve on kerran viikossa tai harvemmin, asiakas ohjataan ensisijaisesti yksityisille palveluntuottajille.
5. **Säännöllistä kunnallista kotihoitoa** voidaan antaa myös kerran viikossa tai harvemmin seuraavissa tilanteissa:
 - henkilöllä ei ole taloudellisia edellytyksiä hankkia palveluja yksityisesti (esim. hän on oikeutettu täyteen kansaneläkkeeseen tai saa säännöllistä toimeentulotukea mm. lääkehankintoihin)
 - muistihäiriöiselle tai mielenterveysasiakkaalle tai muille joiden perus- tai lääkehoito vaarantuu ilman kunnallisen kotihoidon käyntejä
 - henkilön pääasiallisesta hoidosta vastaa omaishoitaja ja kotihoitoa tarvitaan omaishoidon tukemiseksi.
6. **Kotiapua** pyritään järjestämään ensisijaisesti **tukipalvelujen turvin** (ateria-, kylvetys- sekä siivous- ja pyykkipalvelut).
7. Kartoituskäynnin tehneet kotihoidon ohjaaja ja tiimin sairaanhoitaja arvioivat palvelun tarpeen ja päättävät palvelujen aloittamisesta. Päätöstä tehtäessä **noudatetaan hyvää hallintokäytäntöä** ja otetaan huomioon **kuntalaisten yhdenvertaisuus**.
8. Tilapäisen tai säännöllisen kotihoidon asiakkaan ja hänen omaisen kanssa laaditaan **palvelu- ja hoitosuunnitelma**, jossa määritellään hoidon yksilöllinen toteuttaminen. Aloitettuja palveluja tarkistetaan aina tilanteen muuttuessa, vähintään kerran vuodessa. Kotihoidon käyntejä voidaan lisätä, vähentää tai lopettaa asiakkaan toimintakyvyn tai kokonaistilanteen muuttuessa. Asiakasmaksut perustuvat sosiaali- ja terveyslain sekä asetusten mukaisiin Perusturvalautakunnan vahvistamiin maksuihin.
9. **Tilapäinen palveluntarve** ohjataan ensisijaisesti yksityiselle palveluntuottajalle. Kotihoito tekee sairaanhoidollisia tilapäiskäyntejä, jos asiakas ei terveydellisistä syistä pysty käymään hoidossa terveyskeskuksessa tai hankkimaan hoitoa yksityiseltä palveluntuottajalta.

Tilapäiskäyntejä voidaan tehdä myös omaishoidon tuen piiriin kuuluville, muistihäiriöisille ja mielenterveysasiakkaille.

10. Voinnin tarkistuskäynnin tarvitsevaa asiakasta suositellaan hankkimaan turvapuhelin. Asiakkaalla ollessa pelkkä turvapuhelinpalvelu ilman muita kunnallisia palveluja, hänet ohjataan yksityisen palvelutuottajan piiriin.
11. Kotihoitoon ei voida ottaa asiakasta, joka ei itse halua kotihoidon palveluja, vaikka ymmärtäisi hoidon tärkeyden kotona selviytymisen kannalta.
12. Hoitokäynnillä voimakkaasti päihteiden vaikutuksen alaisena olevalta aggressiiviselta asiakkaalta tarkistetaan yleistila ja palataan asiaan myöhemmin tai tarvittaessa hälytetään apua. Tilanteen toistuesssa neuvotellaan lääkärin kanssa hoitokäytännöstä.
13. Asiakkaan tupakoimattomuutta suositellaan asiakaspalvelullisista ja työsuojelullisista syistä hoitohenkilökunnan läsnä ollessa.

3 KOTIHOIDON PALVELUT

Kangasniemen kotihoidon palvelukokonaisuuden muodostavat kotipalvelu, kotisairaanhoito ja kotihoidon tukipalvelut. Vanhusten päivätoiminta, lyhytaikaispaikat, kolmannen sektorin tuottamat palvelut tukevat kotihoitoa. Palvelusetelipalvelun avulla voidaan kotiin annettavia palveluita täydentää. Palveluohjaus toimii kotihoidon asiakkaan tukena palveluita järjestettäessä ja toteuttaessa sekä toimii yhteystyölinkkinä eri palveluntuottajien ja yhteistyötahojen kanssa.

Kotihoidon palvelut:

Kotiutushoitaja toimii palvelunohjaajana ja koordinoijana palveluita suunniteltaessa. Tiimivastaavat vastaavat oman alueensa palveluiden käytännön toiminnasta yhteistyössä kotihoidon ohjaajan ja henkilöstöstä vastaavan sairaanhoitajan kanssa. Ensikäynnin tekee kotihoidon ohjaaja yhdessä kotiutushoitajan tai tiimialueen sairaanhoitajan kanssa.

3.1 Ennaltaehkäisevät käynnit

Kuntalaiset, joilla ei ole vielä kunnallista palvelua, kutsutaan **75-vuotiaana ikäihmisten kuntoneuvolaan** terveydenhoitajan vastaanotolle, jossa kartoitetaan terveydentila ja palvelutarve. **80-vuotiaille tehdään maksuton kotikäynti** voimien ja palvelutarpeen kartoittamiseksi, käyntiä kutsutaan ennaltaehkäiseväksi kotikäynniksi.

Muistihoidajan vastaanotto toimii ilman lääkärin lähetystä ja vastaanotolle voi hakeutua kuntalaiset, jotka epäilevät sairastavansa muistisairautta. Muistihoitaja tekee muistikartoituksen ja ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Vastaanottokäynti on maksuton.

Fysioterapian palveluita käytetään arvioitaessa asiakkaan fyysistä toimintakykyä ja apuvälinetarpeita joko vastaanotolla tai tarvittaessa asiakkaan kotona. **Apuvälinelaina**us toimii fysioterapian kautta.

Lääkärin kotikäynti järjestetään säännöllisen kotihoidon asiakkaille, jotka eivät toimintakyvyn vuoksi kykene lääkärin vastaanotolle. Lääkärin kotikäynnistä peritään perusturvalautakunnan päätöksen mukainen asiakasmaksu.

3.2 Tilapäiskäynnit

Kotihoidosta ei pääsääntöisesti tehdä tilapäiskäyntiä, jos asiakas pääsee kulkemaan palvelupisteeseen, joko itsenäisesti tai saattajan avustamana.

Kotihoito tekee sairaanhoidollisen tilapäiskäynnin, jos asiakas tarvitsee parikuljetuksen (mm. lonkkaleikatun hakasten poisto) tai hänen on vaikea päästä asunnostaan saattajan auttamanakin (esim. hissittömyys).

Iltaisin (klo 15 - 21) ja viikonloppuisin tehdään vain välttämättömät perus- ja sairaanhoidolliset tehtävät.

Läheisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, mikäli he ovat asiakkaan luona. Tällöin välttyään tarpeettomalta käynniltä ja aika hyödynnetään tehokkaammin muille kotihoidon asiakkaille.

Jos iltakäynnin ainoa syy on lääkityksen anto, asiasta neuvotellaan lääkärin kanssa ja pyritään muuttamaan lääkkeen antoaikaa, jos se on mahdollista.

3.3 *Ilta- ja viikonlopputyö sekä yöhoito*

Ilta- ja viikonlopputyössä työtehtävät rajataan välttämättömiin. Sairaalasta kotiutuvia kotihoidon asiakkaita otetaan vastaan myös iltaisin ja viikonloppuisin, jos kotiutus päätös on tehty ennen klo 14.00. Päivystyksestä kotiutuksen tulee tapahtua ennen klo 18.00. Uusien asiakkaiden hoidon vastaanotto ja aloitus tapahtuu virka-aikana.

Sairaalasta kotiutuvalle tai kotikokeilussa olevalle voidaan järjestää yöllä tehtävä tarkistuskäynti, jos se tukee kotona selviytymistä ja auttaa itsenäistymiseen laitoshoidon jälkeen. Yöhoidosta päättää kotihoidon vastuulääkäri kotiutushoitajan tai SAS-työryhmän esityksestä. Edellytyksenä on asiakkaan suostumus. Yöhoito järjestyy Kangasniemellä vartiopalveluyrittäjän kanssa tehdyn sopimuksen pohjalta.

Yöhoidon tehtävät:

- wc-käynneissä avustaminen (portatiivin ym. apuvälineiden käyttömahdollisuudet selvitetty)
- vaipanvaihto (mikäli käytettävissä olevat vaippavaihtoehdot eivät riitä ja ihon kunto sitä edellyttää)
- katetrointi (kun muut vaihtoehdot on selvitetty)
- asentohoito asiakkaille, jotka eivät itse pysty vaihtamaan asentoa ja henkilöillä, joilla painehaavauman riski on suuri
- turvaphelinhälytyksiin vastaaminen
- voinnin seuranta (esim. kotiutuskokeilut ja sairaalasta äskettäin kotiutuneet)
- turvallisuuden tunteen lisääminen/takaaminen
- lääkehoito, esim. i.v. -hoidot, kipulääkitys

3.4 *Hoidolliset tehtävät*

Tehdään aina lääkärin ohjeiden mukaan. Tiimin sairaanhoitaja vastaa sairaanhoidollisen työn toteutuksesta joko itsenäisesti tai yhdessä koulutettujen ja osaavien työntekijöiden kanssa. Sairanhoidollinen toteutus, arviointi ja jatkosuunnitelma kirjataan Effica-tietojärjestelmään.

Ensisijaisesti **asiakas käy itse tai lähipiirin saattamana laboratoriossa**, mikä tukee asiakkaan kuntoutumista ja sosiaalista kanssakäymistä. Mikäli tämä ei saatettunakaan onnistu, otetaan verikokeet kotona.

Kotihoidon palveluna ainoastaan lääkehoidon toteutusta (lääkkeenjako, hoidon seuranta) tarvitsevat asiakkaat ohjataan yksityisille palveluntuottajille tai terveyskeskukseen vastaanotolle. Kotihoidosta varmistetaan, että asiakas löytää tarvitsemansa avun.

Haavahoidot tehdään lääkärin ohjeen mukaan. Haavan tilannetta arvioidaan jatkuvasti pyrkien tarkoituksenmukaiseen hoitomäärään. Pitkäaikaiseen yli 3 kk kestävään haavahoitoon asiakas saa tarvikkeet maksutta erillisellä lääkärin päätöksellä.

Avanteen aluslevy vaihdetaan 1-2 kertaa viikossa tai tarpeen mukaan

Mahdollisuuksien mukaan asiakas/omainen opetetaan **selviytymään diabeteksen hoidosta itsenäisesti**. Asiakkaalle voidaan esim. kääntää insuliinikynä valmiiksi, jolloin hänelle jää vain pistäminen. Lääkärin kanssa arvioidaan insuliinihoidon toteutusta, esim. voiko 2-pistoshoidosta siirtyä kerran päivästä pistettävään.

I.m. ja i.v. –injektiot pistetään kotona lääkärin ohjeiden mukaisesti.

Verenpainetta mitataan sairauden vaiheen edellyttämällä tavalla. Saatujen arvojen pohjalta arvioidaan mittaustiheyttä. Asiakasta/omaista ohjataan käyttämään omaa verenpainemittaria ja -korttia ja tarvittaessa puhelimella ilmoittamaan muutoksista

Lääkärin määräämät **silmä- ja korvatipat** tiputetaan asiakkaalle, mikäli asiakas itse tai lähipiiri ei pysty sitä hoitamaan. Kostutustipat pyritään antamaan muiden käyntien yhteydessä ja samalla arvioidaan niiden tarpeellisuutta.

Tukisidoksissa pyritään hoitoon, jonka asiakas pystyy tekemään itse tai jonka voi tehdä harvemmin esim. Comprilan sidokset tai tukisukkien käyttö. Tukisukkien laitto pyritään opastamaan asiakkaalle itselleen.

Kertakatetrointia opetetaan mahdollisuuksien mukaan asiakkaalle ja/tai hänen omaiselleen ja yhtämittaisen keuhkatetroinnin pituutta lyhennetään ajoittaisilla katetrittomilla kausilla. Kystofixin juuri hoidetaan vähintään kerran viikossa esim. suihkutuksen yhteydessä, ellei ole erityistä syytä hoitaa useammin esim. tulehduksen tai erityksen vuoksi. **Inkontinenssituotteiden ohjaus ja arviointi**.

Pääsääntöisesti asiakas ohjataan terveyskeskuksen vastaanotolle yksittäisiin hoidollisiin toimenpiteisiin, kuten ompeleiden poistoon, korvahuuhteluihin ja laboratoriotutkimuksiin.

Saattohoitoa tuetaan kotiin yhteistyössä asiakkaan, omaisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Suoritetaan perusapuvälineiden arviointia/tarvetta.

3.4.1 Kotisairaaloiminta

Tehostetun kotisairaanhoidon kohderyhmä:

- Asiakkaat, jotka eivät välttämättä tarvitse sairaalan osastohoitoa ja seurantaa
- Asiakkaat, jotka selviytyvät kotona kotihoidon, yöpartion, tukihenkilöiden ja omaisten turvin ja saavat tarvittavan hoidon esim. iv-hoidon kotona.
- Hoito kotona tapahtuu potilaan suostumuksella
- Suunnattu pääsääntöisesti aikuisväestölle.
- Asiakkailla on aina mahdollisuus päästä vuodeosastohoitoon.

Asiakasryhmät:

- iv-hoitoasiakkaat
- saattohoitoasiakkaat
- isot haavahoidot

- diabeetikot; insuliinien aloitukset, diabeteksen tasapainotus
- syöpäpotilaat
- sydämen vajaatoimintapotilaat
- infektiopotilaat; iv-antibiootit

Tehostetussa kotisairaanhoidossa ei voida pääsääntöisesti hoitaa vaikeasti dementoituneita yksin asuvia eikä lääkkeiden/muiden päihteiden väärinkäyttäjiä. Tehostetun kotisairaanhoidon piirissä ei voida hoitaa myöskään aggressiivisesti käyttäytyviä potilaita ja heitä, jotka eivät sitoudu yhteistyöhön.

Tehostettu kotisairaanhoidotiimi:

- Tehostetun kotisairaanhoidotiimin kotisairaanhoidaja haastattelee potilaan lähetettävässä yksikössä, sopii seuraavan kotikäynnin ja ottaa vastaan lääkärin määräykset. Ensimmäisen lääkeannoksen potilas saa lähetettävässä yksikössä turvallisuuden ja hoidon aloituksen vuoksi.
- i.v. - hoidot klo 7.00 – 21.00 välillä
- Aluksi kirkonkylän alueen asukkaille. Pitkässä matkassa olevat potilaat mietittävä tapauskohtaisesti; resurssit, ajomatkat, potilaan turvallisuus

Maksut:

Iv-lääkkeet sekä antibiootit terveystieteiden kautta. Asiakasmaksu määräytyy perusturvalautakunnan tekemän päätöksen mukaan.

Nimetty lääkäri:

Päätöksen tehostettuun kotihoitoon ottamisesta tekee lääkäri ensiavusta, osastolta, vastaanotosta tai kotihoitoon lääkäri. Potilaalla on oltava varma diagnoosi. Nimetty lääkäri tekee tarvittaessa kotikäyntejä.

3.5 Välittömät hoivaan liittyvät tehtävät

Ravitsemus:

- neuvotellaan omaisten avun tai ateriapalvelun kautta tuleva ateriapalvelu
- kotihoitoon sisältyy aamu-, väli- ja iltapalan laitto sekä valmiin ruoan lämmitys
- hoitohenkilöstö huolehtii päivittäisestä nesteen saannista ja ohjaa terveelliseen ateriointiin

Henkilökohtaisen hygienian hoito:

- saunotus tai suihkutus 1 x viikko (poikkeuksena sairaanhoidolliset syyt)
- päivittäiset "pikkupesut"
- jalkojen perushoito, kuten kynsien leikkaus (asiakas hankkii tarvittavat välineet) ja tarvittaessa tilataan yksityinen jalkahoitaja
- ihon perusrasvaus
- suun ja hampaiden hoito

Saunapalvelut:

Saunotusapua vanhustentalon saunassa on järjestetty myös sitä tarvitseville. Saunotusavusta peritään tukipalvelumaksu. Päivätoiminnan yhteydessä vanhainkodilla on mahdollisuus saada saunotusapua.

Turvallisuuspalvelut:

Turvapuhelin myönnetään yksin asuville turvallisuuden lisäämiseksi. Turvapuhelin liitetään lankapuhelimeen. Kännykkään asiakas hankkii lisälaitteen itse. Hälytykset ohjautuvat vanhainkotiin päivisin ja iltaisin, terveyskeskukseen öisin.

Turvapuhelimesta peritään kuukausivuokra. Asiakas maksaa öisin tapahtuvasta turvahälytyksestä aiheutuneet kustannukset.

Kulunvalvontalaite lisää turvallisuutta liikkuville ja muistamattomille asiakkaille.

Vartiointiliikkeen palvelut ovat käytössä tarvittaessa tai sopimuksen mukaan.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu:

Kuljetuspalvelu on tarkoitettu pääasiassa iäkkäille tai muuten sairaille/vammaisille henkilöille, jotka eivät pysty käyttämään julkisia kulkuvälineitä, mutta eivät ole vammaispalvelulain tarkoittamalla tavalla vaikeavammaisia. Kuljetuspalvelu on määrärahasidonnainen.

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua voi hakea sosiaalitoimistosta. Kuljetuspalvelua myönnetään asiointi – ja virkistysmatkoihin. Asiakkaan taloudellinen tilanne otetaan huomioon. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelua haetaan sosiaalitoimistosta. Hakemus tarvitsee liitteeksi lääkärinlausunnon.

3.6 Välilliset hoivaan liittyvät tehtävät

Hoidetaan pääsääntöisesti vain arkisin ja asiakkaille, jotka ovat säännöllisen kotihoidon piirissä ja jotka saavat myös perus- tai sairaanhoidollista palvelua.

Asiakkaan kanssa ulkoilu ja saattoapu:

- ulkoilu- ja saattoapuun pyritään löytämään omaisia ja vapaaehtoisia, ulkoilu kotihoidon toimesta voidaan järjestää vain **työtilanteen mukaan, tasapuolisuus huomioiden**
- mikäli asiakkaan jatkohoidon kannalta on välttämätöntä ja työtilanne sen sallii kotihoito hoitaa kotihoidon säännöllisten asiakkaiden saaton lääkärille

Tekstiilihuolto:

- mikäli pyykkihuolto ei hoidu muuten, asiakkaan pyykkiä pestään, jos hänellä on oma kone tai vaihtoehtoisesti voidaan käyttää talon pyykkitupaa, mutta se ei saa vaatia ylimääräistä käynti kertaa (ei pyykin säilytystä pyykkituvassa yön yli)
- silitys, mankelointi, vaatteiden käsin pesu sekä mattojen, verhojen yms. pesu on järjestettävä omaisen/lähipiirin tai yksityisen palveluntuottajan toimesta

Vuodehuolto:

- lakanoiden vaihto 1 x kk tai tarpeen mukaan
- pääsääntöisesti vuodevaatteiden tuuletus järjestetään omaisen tai yksityisen palveluntuottajan toimesta

Siistiminen:

- yleissiisteydestä huolehtiminen asiakkaan käytössä olevissa tiloissa (makuuhuone, olohuone ja eteinen). Toimintakykyisen omaisen asuessa samassa taloudessa pyritään siihen, että omainen huolehtii siistimisestä tai asiakasta ohjataan yksityisen palvelun piiriin.
- wc:n siisteydestä huolehtiminen
- roskien ulosvienti
- jääkaapin siistiminen. Pakastimen sulatus lähipiirin tai yksityisen palveluntuottajan toimesta.
- asiakkaan tiskien tiskaaminen, mikäli asiakas ei siitä itsenäisesti suoriudu.

Asiointi:

- kauppapalvelun hoitavat omaiset tai kotihoidon tukipalveluna Kutemajärven Talouskauppa Oy:n toimittamana (edellytyksenä on **tiliasiakkuus**)
- omaiset tai edunvalvoja huolehtivat pankki- ja muut asiointit, vain poikkeustapauksissa kotihoito
- avustusten, kuten asumis- ja hoitotukihakemusten täyttö kuuluu ensisijaisesti omaisille tai edunvalvojalle. Mikäli asiakkaalla ei ole omaisia tai edunvalvojaa, kotihoito ohjaa ottamaan yhteyttä sosiaalihoitajaan.
- apteekkiasiointi hoidetaan keskitetysti apteekin kanssa, **edellyttäen tiliasiakkuutta**

Muut tehtävät ja asiat:

- postin haku postilaatikosta
- lumenluonti sisäänkäynnin edustalta, kun se on välttämätöntä liikkumisen turvaamiseksi
- puiden kantaminen ja puilla lämmittäminen, jos se on ainoa ruuan- ja talon lämmitysvaihtoehto, ensisijaisesti omaiset/läheiset tai yksityinen palveluntuottaja hoitaa puiden kantamisen (puut on oltava pinottuna turvallisesti!)
- kotihoidon tehtäviin ei kuulu lemmikkieläinten hoito ja ulkoilutus. Asiakkaan äkillisissä sairauksissa lemmikkieläimen hoito ohjataan yksityiselle palveluntuottajalle.
- asiakkaan aktivointi ja kannustus fyysisen omatoimisuuden ylläpitoon

3.7 Palvelusetelipalvelu

Palveluseteli on ollut käytössä Kangasniemen kunnassa 1.2.2007 alkaen omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseksi.

Perusturvalautakunta hyväksyi 26.5.2009 § 35 seitsemän yritystä palvelutuottajiksi Kangasniemelle. Nämä yritykset täyttävät uuden lain edellyttämät vaatimukset palvelujen tuottajien hyväksymisen edellytyksistä. Lisäksi lautakunta voi jatkuvasti hyväksyä uusia yrittäjiä, mikäli he täyttävät lain edellyttämät vaatimukset.

Perusturvalautakunta päätti 25.8.2009 § 55, että omaishoitajien lakisääteisten vapaiden järjestämiseksi myönnetään palveluseteleitä 4kpl / vrk,(lomapäiviä omaishoitajilla on 3 vrk / kk) eli 12 seteliä / kk (240 € / kk) omaishoidontuen 1 maksuluokkaan kuuluville ja lisäksi harkinnanvaraisesti myös 2 maksuluokkaan kuuluville 1.8.2009 alkaen. Yrittäjä voi periä omaishoitajalta ylimenevän osan.

Tilapäisiin kotipalvelu- ja kotisairaanhoidokäynteihin sekä tukipalveluihin perusturvalautakunta päättää myöntää palvelutarpeen arvioinnin ja asiakkaan suostumuksesta 20 euron arvoisia palveluseteleitä 1 kpl/tunnille.

Tilapäisessä kotihoidon palveluissa seteleitä voidaan myöntää korkeintaan kolmen viikon ajalle. Tilapäisen kotihoidon omavastuuosuus on 8,10 euroa/käyntikerta kotisairaanhoidon osalta.

Kotipalvelussa asiakas maksaa palvelusetelin arvon ja yrittäjän perimän hinnan välisen erotuksen.

Tukipalveluun voidaan myöntää suihkutukseen/saunotukseen 1 -2 tunti/viikossa eli 1-2 kpl 20 euron arvoista palveluseteliä. Omavastuuosuus on palvelusetelin arvon ja yrittäjän perimän hinnan välinen erotus.

3.8 Sas- työryhmän rooli ja periaatteet

SAS - työryhmässä (selvitä-arvioi-sijoita) arvioidaan ja tehdään sijoituspäätökset hoivan tarpeessa oleville henkilöille mahdollisemman oikeaan ja tarkoituksenmukaiseen hoiva- ja hoitopaikkaan. Työryhmän tehtäviin kuuluu erilaisiin jonoihin asetettujen henkilöiden hoitoisuuden arviointi, sijoittumisvaihtoehtojen selvittäminen ja harkittuun kiireellisyysjärjestelykseen asettaminen. Kotiutushoitaja koordinoi SAS-toimintaa ja on yhteydessä asiakkaisiin ja omaisiin. Tarvittaessa työryhmä kutsuu eri yksiköiden asiantuntijoita työryhmään. Työryhmä kokoontuu joka toinen viikko ja tarvittaessa useammin.

SAS yhdyshenkilön /kotiutushoitajan työtehtävät:

- SAS –yhdyshenkilö/kotiutushoitaja nimetty koordinoimaan asiakkaiden sijoittelua oikeaan hoitopaikkaan oikeassa ajassa
- kuntalaiset voivat ottaa yhteyttä
- toimii tiedon välittäjänä ja yhteyshenkilönä
- toimii tiiviissä yhteistyössä eri yksiköiden, sairaalan ja muiden hoitopaikkojen kanssa
- siirtoviivemaksujen seuranta
- ensikäynnit ja omaishoidon arviointikäynnit kotihoidon ohjaajan kanssa

3.9 Kotihoidon laadun arvioinnin kriteerit

Kotihoidon toimintaa arvioidaan vuosittain. Kriteerit toimivat myös tarkistuslistana siitä, miten omassa kotihoidon yksikössä laadun eri osatekijät on käytännössä otettu huomioon. Kotihoidon laadun arvioinnin kriteerit on kehitetty yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Stakesin, Suomen Kuntaliiton, Vanhustyön keskusliiton ja hankkeessa mukana olevien kuntien kanssa.

Laadun arvioinnin kriteerit toimivat kotihoidon omavalvontajärjestelmän osana ja arvioinnin tuloksien pohjalta toimintaa kehitetään edelleen.

Kotihoidon laadun arvioinnin kriteerit liite 2.

4 SAATTEEKSI

Kotihoito on painopistealue ja tavoitteena on, että mahdollisemman moni voi asua omassa kodissaan mahdollisemman kauan ja saada kotiin tarvittavia palveluita kotona asumisen tueksi.

Hyvä hoito kotona toteutuu vain, jos asiakas ja/tai häntä edustava henkilö sekä kotihoidon työntekijä sopivat noudattavansa yhdessä laadittua **hoito- ja palvelusuunnitelmaa**. Asiakkaan asuinolosuhteiden tulee vastata hänen tarpeitaan ja tukea kotona selviytymistä, kun asiakas haluaa asua edelleen kotonaan. Asiakkaan tulee käyttää myös hoidon kannalta olennaisia apuvälineitä (esim. sairaalasänky, nostolaite, jne.). Apuvälineiden käytöllä taataan turvallisuus ja kotihoidon työntekijän työturvallisuus hoitotilanteissa.

Kotihoidon prosessikuvaus ja kotihoidon kriteerit tuovat selkeyttä palvelujen kohdentamisesta kotihoitoa tarvitseville kangasniemeläisille. Lisäksi aina arvioidaan yksilöllisesti kunkin asiakkaan avuntarve Hoivatakkuun mukaisesti **yli 80-vuotiaat ja Kelan erityishoitotukea saavat pääsevät halutessaan palvelutarpeen arviointiin Ei-kiireellisissä tapauksissa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Kiireellisissä tapauksissa kaikkien palveluiden tarve on iästä riippumatta arvioitava viipymättä.**

Kangasniemi 24.8.2010

Niina Kaukonen
johtava hoitaja

Jaana Ravolainen
sairaanhoitaja

Ulla Riikonen
kotihoito-ohjaaja

Asiakirjan koonti ja ulkoasu:
Pia Kärkkäinen-Hannikainen
Perusturvapalvelut

LIITTEET
LIITE 1. PROSESSIKUVAUS
LIITE 2. KOTIHOIDON LAADUN ARVIOINNIN KRITERIT